

Тереза РИЙДЪЛБАУХОВА

(Tereza Riedlbauchová, 1977) е чешка поетеса, позната на българските читатели като авторка на стихосбирката *Една дълга нощ в Бискупов* (изд. „Жанет 45“, 2011) и на стихотворения, публикувани в сп. „Славянски диалози“ (кн. 10 – 11, 2011) в превод на Димана Иванова. Завършва специалностите „Чешки език и литература“ и „Френски език“ в Карловия университет в Прага. През 2007 г. защитава докторат по чешка литература към същия университет и втора магистратура в Сорбоната в Париж 4. От 2007 до 2011 г. е лектор по чешки език и литература в Сорбоната, Париж 4, а от 2011 до 2017 г. е научен секретар и заместник-директор на Музея на националната книжнина. Редакторка е на специализирани научни изследвания. През 2006 г. създава литературната асоциация „Литературен салон“, където работи като издателка, редакторка и преводачка. Участва в поетически фестивали, панаири на книгата и авторски четения в Чехия и чужбина. Стиховете ѝ са отпечатани в множество издания и антологии в превод на 12 езика (последно участва в лондонското списание *Modern Poetry in Translation* и в антологията на чешките поетеси в Мадрид *De sombra y terciopelo*).

Авторка е на пет стихосбирки: *Сини ябълки* (*Modrá jablka*, 2000), *Една дълга нощ в Бискупов* (*Velká biskupovská noc*, 2005), *Дон Витор си играе и други стихотворения* (*Don Vitor si hraje a jiné básně*, 2009), *Парижки дневник* (*Pařížský deník*, 2013), *Мастилените петна на Карибите* (*Inkoustová skvrna Karibiku*, 2020) и поемата *Образ на девичи плач* (*Podoba pannu pláč*, 2002). Стихосбирката ѝ *Парижки дневник* (*Paris Notebook/ Pařížský deník*) е издадена на английски език в САЩ (прев. Стефан Делбос, Verse Chorus Press, 2020) и среща широк отзвук в английския и американския литературен периодичен печат.

Предложените стихотворения са от стихосбирката *Парижки дневник*, която е издадена на английски език в САЩ през 2020 г., и от най-новата ѝ поетическа книга – *Мастилените петна на Карибите*.

Творчеството на Тереза Рийдълбаухова е достъпно на www.terezariedlbauchova.eu и на www.literarnisalon.cz.

Výběr básní ze sbírky *Pařížský deník* (Praha: Kniha Zlín, 2013)**NA ÚMRTÍ VIOLY FISCHEROVÉ**

Ted' už jenom sním o tvém domku na vinici
tvoje jméno má chuť podzimní révy

Dnes jsem ostříhala Marinu na mikádo
v noci v Auvergne volala její maminka
sanitku pro záchvat úzkosti
včera jsem dostala zlý dopis od přítele

Myslela jsem, že už neumím psát, Violo,
ale tvoje mrtvá ruka mi znovu otevřela
dvířka do zapovězených míst

Stála jsem na prahu
pode mnou ležela mrtvá
postava včerejšího dne

lezli po ní brouci, mouchy a červi
náhle se z jejího středu vyloupl
veliký pestrobarevný motýl

to neustálé zapomínání a rozpomínání se na rozkoš
možná dvě labutě na Seině
možná jedna

možná krysy běžající po obří hlavě
než se natěsnají do ucha

Из стихосбирката *Парижки дневник* (Прага: Книга Злин, 2013)**В ПАМЕТ НА ВИОЛА ФИШЕРОВА**

Сега вече само мечтая за къщичката ти в лозята
името ти има вкус на есенна лоза

Днес подстригах Марина на каре
през нощта в Оверн майка ѝ извика
линейка поради пристъп на тревога
вчера получих злобно писмо от приятел

Помислих, че вече не мога да пиша, Виола,
но твоята мъртва ръка ми отвори отново
вратичка към забранените места

Стоях на прага
под мен лежеше мъртъв
образът на вчерашния ден

пъплека по него бръмбари, мухи и червеи
внезапно по средата се отлющи
голяма пъстроцветна пеперуда

това постоянно забравяне и припомняне на насладата
може би два лебеда по Сена
може би един

може би плъхове, бягащи по главата на великан
докато се напъхат в ухото му

už tři roky jsem mrtvá
 a budu živá až s listím
 padajícím na mou zem

řekni mi co je čas
 co přítomnost
 co je bolest mi říkat nemusíš

PODIVNÝ TÝDEN

Z deníku I

Český venkovan se krčil v pařížské kuchyňce
 otvíral vztekle jedno pivo za druhým
 zděšeně pozoroval pronárody pod oknem
 spolubydlící ze žárlivosti práskala dveřmi
 napsali jí že v Čechách zaměstnání nedostane
 V noci se ocitla u babičky na Petřínách
 v kuchyni stál jedenáct let mrtvý dědeček
 podlaha se s ním houpala
 – pomalu –
 z jedné strany na druhou

Z deníku II

V sobotu odletěla do Plovdivu
 čekala na ni místní honorace
 po láhvi rakije prohlásila
 – odteď už je mi všechno jedno –
 vylezla na kulatý skleněný stůl
 a zavěsila se na lustr

от три години съм мъртва
ще бъда жива когато листата
закапят на моята земя

кажи ми какво значи времето
какво значи настоящето
какво значи болка не е нужно да ми казваш

СТРАННА СЕДМИЦА

Из дневник I

Чешки селяк се мръщеше в парижка кухничка
отваряше яростно бира след бира
гледаше с ужас тълпите под своя прозорец
съквартирантката блъскаше вратите от ревност
от Чехия бяха ѝ писали, че работа няма за нея
През нощта се озова при баба си в Петржини
в кухнята беше мъртвият ѝ от единадесет години дядо
подът се люлееше под него
– бавно –
насам-натам

Из дневник II

В събота отлетя за Пловдив
там я чакаше местният елит
след бутилка ракия провъзгласи
– отсега нататък не ми пука за нищо –
качи се на кръглата стъклена маса
и се обеси на полилея

Děkuji žes na chvíli pobyl v mé samotě
moje tělo bylo už tak matné
od hlavy k patě otevřels ho jako lasturu
vyhřezlo z ní ostré slunce
po mých údech prudce ses prošel
v extázi jako náměsíčný

**Výběr básní ze sbírky *Inkoustová skvrna Karibiku*
(Praha: Literární salon, 2020)**

SVĚTLONOŠKA

Opatruji lucernu,
aby v ní nezhaslo světlo.
Když zavane prudký vítr,
zmrzlými prsty ji rychle zapaluji,
aby se nerozhostila tma.

Nosím světlo všem, kteří
odešli neznámo kam,
kvapně či zdlouhavě se loučí...
A zprudka rozpaluji světlo
právě narozeným dětem.

Благодаря ти, че остана в моята самота за малко
тялото ми беше вече толкова мътно
от главата до петите го отвори като мидена черупка
от нея бликна ярко слънце
ти бързо премина по бедрата ми
с екстаз на лунатик

Из стихосбирката *Мастилените петна на Карибите*
(Прага: Литерарни салон, 2020)

ВЕСТИТЕЛКА НА СВЕТЛИНА

Пазя светлината
да не гасне във фенера.
Внезапен вятър щом завее,
го паля бързо с вкочанени пръсти,
за да не настъпи мрак.

Нося светлина на всички, които
тръгнаха незнайно накъде,
бързо или дълго се разделят...
Внезапно паля светлината
с раждането на дете.

MEDÚZA A MANGOVNÍK

Chapadly přes oceán žahá
překrásně zbarvená medúza
roznášeli jsme po ní radost
a v patách nám šla zkáza

Ten ostrov je ráj a peklo
a nic mezi tím

Moje ňadra padala z mangovníku
ale on miloval raději chuť rozřezaných mang
jehlami očí je nabodával k snídani
a nesvítíl mi na cestu

Bíle bílý písek – mám v klínu –
světlost tyrkysu a inkoustovou skvrnu Karibiku

Kuba, květen 2015

МЕДУЗА И МАНГОВО ДЪРВО

Медузата в прекрасни багри
пари с пипалата си през океана
разнасяме след нея радост
след нас разрухата пристъпва

Този остров рай и ад е
и няма нищо между тях

Гърдите ми се сипеха от манговите клони
но той избра вкуса на резените манго
с иглите на очите си набождаше ги за закуска
и пътят ми не ставаше по-светъл

Белезникаво бял пясък – в скута ми –
светлина на тюркоаз и мастилено петно на Карибите

Куба, май 2015

Превод от чешки: **Димана Иванова**